

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/338/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2715205221
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2715205221.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Terézie Mecelovej v právnej veci žalobkyne: Prima banka Slovensko, a.s., Žilina, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: T. L., nar. X. P. XXXX, bytom Q., X. XX, o 1.880,98 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 22. júna 2017 č. k. 5C/383/2015-44 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej, v časti povolenia splátok a v časti náhrady trov konania **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovaná má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobkyňi sumu 1.496,28 eur, úrok z omeškania vo výške 1,11 eur, úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1.496,28 eur od 28. mája 2015 do zaplatenia, a to mesačnými splátkami vo výške 25 eur mesačne, splatné posledného dňa v mesiaci, počnúc právoplatnosťou rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zrochnosť celého plnenia. V zostávajúcej časti bola žaloba zamietnutá a žalobkyňi bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 59%. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 497 ObZ (Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov), § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 517 ods. 2 O. z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 písm. b/ ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov do 30. apríla 2014), § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia O. z. v znení neskorších predpisov. Vecne zdôvodnil, že strany konania uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere dňa 15. novembra 2013, na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý žalobkyňou úver vo výške 2.000 eur, ktorý sa zaviazala splácať mesačnými splátkami vo výške 30,02 eur, v počte splátok 120. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že uvedená zmluva o spotrebiteľskom úvere, z hľadiska obligatórnych obsahových náležitostí, neobsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia (§ 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ), ako ani termín konečnej splatnosti. Zmluva obsahovala len údaj o počte splátok 120 a výške splátky 30,02 eur a uvedené nemožno považovať za presnú časovú dátumovú špecifikáciu konečnej splatnosti úveru (§ 9 ods. 2 písm. f/ ZoSÚ). Zo zmluvy nie je zrejmé, aká časť splátky pohľadávky je určená na splátku istiny a aká časť na splátku úroku. Tieto údaje neboli obsiahnuté ani vo všeobecných obchodných podmienkach žalobkyne, ktoré prináležia k zmluve. Primárnemu účelu právnej úpravy normami spotrebiteľského práva (ktorým je zrozumiteľnosť pre spotrebiteľa a jeho ochrana) potom zodpovedá len taký výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/

ZoSÚ, ktorý každý z atribútov vyjadrených v zákone slovami výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, teda ako k istine, tak i k úrokom a prípadným iným poplatkom. Naplneniu uvedeného účelu nemôže zadostučiniť zmluva neobsahujúca vyčíslenie výšky splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, čo je dôkazom zvýšenej pozornosti venovanej ochrane spotrebiteľa (ktorý by takto nemal byť pri rozhodovaní sa, či zmluvu uzavrie, zavádzaný ani problematickým údajom o úrokoch, z ktorého nebude schopný vyvodiť, aké bude skutočné navýšenie sumy reálne mu poskytnutej a teda i celková cena, za ktorú si požičiava a ktorú takto bude povinný veriteľovi vrátiť). Absencia uvedených zákonných náležitostí zmluvy mala za následok, že úver sa považoval za bezúročný a bez poplatkov. Vzhľadom k tomu, že žalovaná poskytla čiastočné plnenie 505,94 eur, zo žalobkyňou poskytnutého úveru 1.496,28 eur bola odpočítaná táto úhrada zaplatených splátok a následne bol pripočítaný dohodnutý poplatok za poistenie 2,22 eur. V zostávajúcej časti bola žaloba ako nedôvodná zamietnutá. Z dôvodu omeškania žalovanej s plnením dlhu, žalobkyni boli priznané zákonné úroky z omeškania v súlade s nariadením vlády č. 87/1995 Z. z.. Podľa § 217 ods. 2 CSP (Civilný sporový poriadok zákon č. 160/2015 Z. z. v znení neskoršieho právneho predpisu) boli povolené žalovanej mesačné splátky na zaplatenie dlžnej sumy vo výške 25 eur, z dôvodu, že nebolo v schopnostiach žalovanej splatiť celý dlh naraz, pričom omeškanie s plnením jednej splátky malo za následok zrochnosť celého plnenia. Žalovaná pracuje na základe dohody o vykonaní práce, s mesačným príjmom 150 eur, má jedno maloleté dieťa, o ktoré sa stará. Býva v podnájme, za ktorý platí 330 eur mesačne. Povolená výška splátok bola označená za adekvátnu vo vzťahu k výške priznanej pohľadávky a pomerom žalovanej. Súd prvej inštancie konštatoval, že povolením splácania dlhu v splátkach nebudú ohrozené práva žalobkyne, vzhľadom na výšku priznanej sumy a osobu žalobkyne. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvej inštancie ustanovením § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1, 2 CSP. Úspech žalobkyne predstavoval 79,50% (z uplatňovanej sumy 1.880,98 eur bola žalobkyni priznaná suma 1.496,28 eur) a neúspech činil 20,50%, v dôsledku toho vznikol nárok na náhradu trov konania žalobkyni v rozsahu 59%. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti napadnutého rozhodnutia samostatným uznesením.

2. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa v zamietajúcej časti vo veci samej a v časti povolenia zaplatenia dlhu v splátkach, navrhujúc jeho zmenu, vyhovením žalobe v plnom rozsahu. Odvolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci. Počet a termíny splátok istiny, ako aj úrokov, sú rovnaké a sú určené termínom splatnosti anuitnej splátky. Uvedené platí aj pre údaj o výške splátky. Splácanie anuitným spôsobom znamená, že úver je splácaný v pravidelných mesačných splátkach. Výška každej splátky je rovnaká a skladá sa zo splátky istiny úveru a časti pripadajúcej na platbu riadnych úrokov z úveru. Pomer výšky istiny a úrokov sa v priebehu splácania úveru mení. Banka bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytne spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ktorá uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, lehoty, podmienky ich úhrady, vrátane rozpisu každej splátky s uvedením amortizácie istiny a úrokov. Zo začiatku úverového vzťahu najväčší podiel celej splátky bude tvoriť úrok a naopak na konci to bude istina. Pokiaľ by samotný text zmluvy mal obsahovať podrobný rozpis splátok istiny a úrokov za celé obdobie, znamenalo by to neúmerné rozšírenie rozsahu zmluvy, čo by neprispelo k jednoduchosti, zrozumiteľnosti a prehľadnosti zmluvnej dokumentácie. Výška, počet a termíny splátok poplatkov je zrejme v čase uzatvorenia zmluvy, v samotnom jej texte. Ostatné poplatky a ich výška je uvedená v Sadzobníku poplatkov, ktorý je súčasťou Všeobecných obchodných podmienok. Prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami zmluva neuvádza, pretože na základe zmluvy o pôžičke nevznikajú nesplatené zostatky s rôznymi úrokovými sadzbami. Bod 2.5.5. Obchodných podmienok určuje poradie uspokojovania pohľadávok, pričom platby, ktoré prijme banka od klienta na splácanie úveru, sa priraďujú v poradí najskôr istina, následne úroky, splatné úroky z omeškania a zmluvné pokuty, odmeny, poplatky, výdavky a iné náklady banky. Návrh novely ZoSÚ z októbra 2015 neúspešne navrhoval povinnosť uvádzať v zmluve presný rozpis toho, aký podiel z jednotlivých splátok pripadá na úhradu istiny a úrokov. Túto funkciu plní amortizačná tabuľka. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci Home Credit Slovakia, a.s. c/a Klára Bíróová C-42/15, podľa záverov ktorého amortizačná tabuľka nemusí byť súčasťou zmluvy o úvere. Spotrebiteľ má právo vyžiadať si amortizačnú tabuľku kedykoľvek počas celej dĺžky trvania zmluvy. V zmysle uvedeného rozsudku zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument (čl. 10 ods. 1 a 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS, ďalej len „smernica“, v spojení s článkom 3 písm. m/ tejto smernice). Zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami, nemusí vo forme amortizačnej tabuľky

sprešňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny (čl. 10 ods. 2 písm. h/ a písm. i/ smernice). Uvedené ustanovenia v spojení s článkom 22 ods. 1 smernice bránia tomu, aby členský štát stanovil takúto povinnosť vo svojej vnútroštátnej úprave. Povinnou náležitosťou úverovej zmluvy teda nie je podrobný rozpis výšky, počtu a termínov každej zo splátok. Článok 10 ods. 2 písm. h/ smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Žalobkyňa zdôraznila, že samotná smernica nepoužíva pojem termíny splátok, ale pojem frekvencia splátok. Znenie zákona nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné určenie, aká časť každej jednotlivkej splátky sa použije na splátku istiny a časť splácania na bežné úroky a poplatky. Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí 14/83 Von Colson and Kamann uviedol, že pri aplikácii vnútroštátneho práva majú národné sudy povinnosť interpretovať národné právo vo svetle textu a účelu smernice tak, aby bol dosiahnutý výsledok, na ktorý odkazuje. Na podporu svojej argumentácie žalobkyňa poukázala na uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/149/2016, ako i rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/68/2017 a 6Co/84/2017 (povinnosťou veriteľa nebolo špecifikovať v zmluve samostatne údaj o výške, počte a termínoch splátok úrokov, resp. pripájať k zmluve amortizačnú tabuľku). V dôvodovej správe k § 9 ods. 2 písm. k/ dotknutého zákona zákonodarca uviedol, že spotrebiteľ musí byť zrozumiteľne informovaný, v akých termínoch, výške a ako dlho je povinný plniť si povinnosti zo zmluvy. Zo zmluvy je jasné, že splátka 30,02 eur pozostáva z úroku 12,90% ročne a zvyšok tvorí istina. Do zmluvného vzťahu vstúpila žalovaná dobrovoľne, pričom zo zmluvy nepochybne a zrozumiteľne vyplývalo, čo má žalobkyňa vrátiť, kedy tak má urobiť, v akej výške a ako dlho má tak robiť. Žalobkyňa upriamila pozornosť aj na Informáciu odboru ochrany finančných spotrebiteľov NBS z 18. apríla 2017 k aplikačným dôsledkom rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/2015. Nemožno žiadať presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu. Zákon neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke. Nenaznačuje to ani dôvodová správa. Žalobkyňa vyjadrila tiež nesúhlas s povolením mesačných splátok na zaplatenie dlžnej sumy. Vzhľadom na osobitné okolnosti prípadu je možné určiť aj dlhšiu lehotu na plnenie, ako tri dni. Pre takéto rozhodnutie sa však vyžaduje zistenie skutočností, z ktorých by bolo možné vyvodiť presvedčivý záver súdu o tom, že je vhodná dlhšia lehota. K hľadiskám potom patrí platobná schopnosť dlžníka a snaha o plnenie záväzku, osobné pomery strán, možnosť žalobkyne domáhať sa plnenia jednotlivých splátok v prípade ich nedodržania, posúdenie či by nesplnenie stanovenej povinnosti v lehote troch dní nebolo v riešenom prípade pre žalobkyňu príliš ťaživé. Súd musí prihliadať aj na záujmy žalujúcej strany. Pokiaľ žalovaná navrhovala mesačné splátky vo výške 50 eur, znamenalo by to možnosť splácať istinu viac než osem rokov a lehota by bola neprimeraná okolnostiam prípadu a odporovala by požiadavke spravodlivého riešenia veci. Podľa záverov uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/53/2017 rozhodnutie o povolení v splátkach musí byť podložené zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo zdôvodnili záver súdu, že vzhľadom na povahu prejednávanej veci, povinný nárok a osobné pomery účastníkov konania, je vhodné určiť na splnenie lehotu dlhšiu než tri dni alebo uskutočniť plnenie v splátkach. Súd musí prihliadnuť na výšku priznaného plnenia, platobnú schopnosť žalovanej, prejavenu snahu o plnenie záväzku, možnosť žalobkyne domáhať sa jednotlivých splátok, ako aj na skutočnosť sankcie nedodržania jednotlivých splátok, i záťaž uvedeného rozhodnutia na pomery žalujúcej strany. Žalovaná v prejednávanej veci nepreukázala svoje pomery. V rozhodnutí Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/498/2016 bolo konštatované, že pri povolení splátok je nevyhnutné, aby nešlo o svojvoľné rozhodnutie bez doloženia relevantných dôkazov preukazujúcich majetkové a sociálne pomery žalovanej strany. Aplikačná prax ustálila možnosť splátok v rozsahu, aby istina a príslušenstvo boli uhradené v lehote troch rokov. V rozhodnutí Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/91/2017 sa konštatovalo, že priznanie dlhu v splátkach je výnimočným opatrením, ktoré musí byť dostatočne odôvodnené konkrétnymi majetkovými pomermi. Podľa záverov rozhodnutia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/135/2017 žalovaná strana objektívne nepreukázala svoje príjmové a majetkové pomery a teda ani dôvod povolenia zákonom prípustných splátok.

3. Žalovaná sa k odvolaniu nevyjadrila.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP),

postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

5. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Súd prvej inštancie predovšetkým správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi žalobkyňou a žalovanou ako spotrebiteľskou zmluvou, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy.

7. V preskúmvanej veci založil svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého je potrebné považovať spotrebiteľský úver, poskytnutý žalobkyňou žalovanej na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, za bezúročný a bez poplatkov, pre absenciu obligatórnej zákonom stanovenej náležitosti takejto zmluvy, neuvedením výšky, počtu a termínov splatnosti istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy).

8. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva.

9. Ustanovenie § 11 ods. 1 ZoSÚ (v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) vymedzuje prípady, kedy sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Výklad a aplikácia ustanovení ZoSÚ musí byť v súlade so zmyslom a účelom tohto zákona. Tým, že zákon nedodržiava iba niektorých obsahových náležitostí zmluvy postihuje, robí z týchto náležitostí nevyhnutné podstatné obsahové náležitosti. Vychodiskom spotrebiteľskej ochrany je faktické nerovné postavenie vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, vzhľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a dostupnosť právnych služieb, ako i možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet k zmluvnému rokovaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednanie pripravený a pri uzatváraní zmluvy je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť a to formou obmedzenia autonómie vôle. Tá predstavuje elementárnu podmienku fungovania materiálneho právneho štátu, nie je však úplne absolútna a v rámci spotrebiteľských vzťahov je limitovaná princípom ochrany slabšej strany, teda spotrebiteľa (ktorý koná s dôverou v druhou stranu jej prezentovaný skutkový stav). Z uvedenej koncepcie spotrebiteľského práva vychádzal aj zákon ZoSÚ, ktorý stanovil osobitné náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy tak, aby za účelom odstránenia vyššie uvedenej faktickej nerovnováhy bol spotrebiteľ účinným spôsobom informovaný o podmienkach spotrebiteľského úveru a vedel lepšie ako pri nespotrebiteľskej úverovej zmluve posúdiť všetky právne dôsledky vyplývajúce pre neho z uzatvorenej úverovej zmluvy. Niektoré ustanovené náležitosti, a to práve tie, ktoré sú uvedené v § 11 ods. 1 ZoSÚ zákonodarca v prospech ochrany spotrebiteľa preferoval až do takej miery, že ich neuvedenie sankcionoval bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru ako sankciu pre dodávateľa, ktorý nerešpektuje zákon a tým spotrebiteľa vystavuje nerovnému postaveniu (uvedené už odznelo v rozhodnutí Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/127/2015).

10. Súd prvej inštancie rozhodol preto správne po zistení, že zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená medzi stranami konania neobsahuje obligatórnu obsahovú náležitosť podľa ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ (v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy) a z tohto dôvodu je treba úver považovať za bezúročný a bez poplatkov.

11. Účelom náležitosti ustanovenej v § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ (v relevantnom znení) je informovanie spotrebiteľa, aby vedel rozlíšiť, aká časť splátky bude použitá na istinu, úrok a ďalšie poplatky, čo mu tiež umožňuje zorientovať sa v danej situácii, pretože inak by nebolo dostatočne určité, akú časť istiny zaplatil (ako bude s jeho platbou naložené) a akú časť úveru platí na úroky a ďalšie poplatky, teda i na odplatu žalobkyne. To nemožno nahradiť uvedením len výšky mesačnej splátky. Zmyslu zákonnej úpravy zodpovedá, ak sa každý z atribútov vyjadrený v zákone slovami „suma, počet a termíny splátok“ viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, majúceho sa v konečnom dôsledku zaplatiť, teda ako k istine, tak i k úrokom a tiež k prípadným iným poplatkom (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 7Cdo 128/2016, sp. zn. 7Sžo 61/2015). Stanovenie rozsahu splácania istiny, úrokov a iných poplatkov (tzv. rozčlenenie splátky), bolo možné napr. vymedzením percentuálnej časti označenej splátky, ktorá

prípadá na jednotlivé jej súčasti (istinu, úrok a iné poplatky), prípadne mechanizmus spôsobu (pravidiel) jej zmeny.

12. Predmetná obligatórna náležitosť (§ 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ) predstavuje údaj dôležitý pre spotrebiteľa, keďže pomáha spoznať ako konkrétne budú náklady spojené so spotrebiteľským úverom uhrádzané. Odvolací súd sa preto nestotožnil s právnym názorom žalobkyne, že pre splnenie obsahových zákonom stanovených náležitostí zmluvy postačovalo uspokojiť sa s uvedením výšky mesačnej splátky. V zmluvách, ktoré nečlenia splátky na časť istiny, úrokov a iných poplatkov, spotrebiteľ nevie, koľko má hradiť na istinu úveru, úroky a poplatky. Aby sa spotrebiteľ mohol rozhodnúť pre uzavretie úverovej zmluvy na základe úplnej znalosti veci, je potrebné mu poskytnúť informácie i o nákladoch spojených s úverom. Občianskoprávna úprava priradovania čiastočného plnenia dlhu, je založená na prednostnom splácaní istiny a až následne úrokov (ak dlžník neurčí inak) podľa § 565 ods. 2 O. z.. Na rozdiel od tejto úpravy ObZ upravuje započítavanie jednotlivých plnení v opačnom poradí. Ak zmluva obsahuje rozčlenenie splátky, tak o tom, aká časť sa použije na splátku istiny a aká na splátku úrokov, poplatkov, má spotrebiteľ vedomosť od počiatku uzavretia zmluvy a veriteľ, mimo vôle spotrebiteľa, nemôže jednostranne rozhodnúť o splátke istiny a svojej odplaty, prípadne ďalších nákladoch. Ak spotrebiteľ v dôsledku nerozčlenenia splátky v zmluve nevie, v akom pomere bude splácať istinu úveru a hradiť úroky z úverov ako odmenu veriteľa, je treba konštatovať kvalifikovanú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (rozdelenie tak neurčuje dohoda so spotrebiteľom a o spôsobe splácania istiny a úrokov nie je veriteľom informovaný v čase uzavretia zmluvy).

13. Predmetné zákonné ustanovenie predstavuje implementáciu ustanovení smernice (Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS v znení korigenda k tejto smernici) do slovenského právneho poriadku, pričom ide o jej úplnú harmonizáciu. Podľa článku 10 ods. 1 písm. h/ označenej smernice má zmluva obsahovať výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

14. ZoSÚ však jednoznačne svojou úpravou ide nad rámec smernice a vyjadruje požiadavku rozčlenenia splátky. Zrejmý konflikt medzi smernicou a zákonom bol riešený aj v rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 vo veci Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej, ktorý potvrdil, že smernica skutočne takéto členenie nepožaduje. V sporoch medzi jednotlivcami je priamy účinok smernice v zásade vylúčený. Vnútroštátne súdy sú síce povinné vykladať národné právo vo svetle znenia a účelu smernice, avšak tento výklad nie je absolútny, pretože eurokonformný výklad zákona nemôže nahradiť jeho výslovné znenie (v opačnom prípade by šlo o výklad contra legem).

15. Žalobkyňa hoci správne poukázala na skutočnosť, že členské štáty nie sú oprávnené prijímať odchylné ustanovenia od smernice, teda nemajú zahŕňať do zmluvy o úvere iné náležitosti než uvedené v článku 10 ods. 2 smernice, ZoSÚ však nad rámec smernice požaduje rozčlenenie splátky. Gramatický, ale aj teleologický výklad neumožňujú prijať záver, že predmetné zákonné ustanovenie len spresňuje, čo splátka úveru zahŕňa (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo 146/2017).

16. Podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ zmluva o úvere obsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia.

17. Podľa § 4 ods. 2 písm. i/ ZS (zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov) zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

18. Uvedený text zákonov (pri použití historického výkladu ide o totožnú dikciu zákonov, porov. podnet Krajského súdu v Prešove na prijatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR) je odlišný od textu smernice (čl. 10 ods. 2 písm. h/ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice rady 87/102/EHS), podľa ktorej zmluva o úvere uvádza výšku, počet a frekvenciu splátok spotrebiteľa a prípadne poradie, v ktorom sa budú

splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami úveru na účely splatenia.

19. V sporoch medzi jednotlivcami je priamy účinok smernice vylúčený. Vnútroštátne sudy musia skúmať, či môžu normu práva EÚ transponovanú určitým zákonom vykladať eurokonformne, avšak tento tzv. nepriamy účinok smernice nie je absolútny, keďže eurokonformný výklad zákona nemôže nahradiť výslovne znenie zákona (v opačnom prípade by šlo o výklad *contra legem*).

20. Zámerom zákonodarcu (vyjadrenom už v úvodnej časti dôvodovej správy k ZoSÚ) síce bolo transponovať smernicu v celom rozsahu a nepochybne nebolo aby ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ bolo v rozpore s článkom 10 ods. 2 smernice. Do „konfliktu“ sa zákon so smernicou dostal v dôsledku priznania vyššej ochrany spotrebiteľa, stanovením požiadavky rozčlenenia splátky na istinu, úroky a iné poplatky, aby spotrebiteľ mal vedomosť v akej výške bude platiť istinu (v akej časti splátky ju veriteľ započíta na zaplatenie istiny a v akej výške na úroky a ostatné poplatky).

21. Až na základe rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej sa tento konflikt smernice a zákonnej úpravy, stal zákonodarcovi známy, konštatovaním, že smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovili povinnosť zahrnúť do zmluvy o úvere iné náležitosti, než sú tie, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 smernice.

22. Zámer zákonodarcu transponovať smernicu v celom rozsahu bol teda naplnený, ale keďže zákonodarca postupoval tak, že sa dostal nad prípustný rozsah Smernice, následne (po označenom rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie) zosúladiť smernicu a vnútroštátnu úpravu zákonom (z. č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení oznámenia o oprave chyby č. 299/2017 Z.z.), ktorým došlo i k zásadnej zmene legislatívneho textu ustanovenia § 9 ods. 2 písm. i/ (pôvodne k/) zákona ZoSÚ s účinnosťou od 1. mája 2018. Termín „splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ bol nahradený slovami „frekvenciou splátok“. Podľa dôvodovej správy k tomuto novelizovanému zneniu zákona, vypustenie uvedenej náležitosti zmluvy bolo nevyhnutné z dôvodu záverov rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-42/15, inak by Slovenská republika šla nad rámec podmienok stanovených smernicou.

23. Z porovnania prvotnej vnútroštátnej právnej úpravy (historický výklad) tejto náležitosti zmluvy zákonom ZS, s jej právnou úpravou ZoSÚ do 30. apríla 2018, vyplýva jej totožná formulácia (výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov), ktorou zákonodarca podľa dôvodovej správy k zákonu (č. 568/2007 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti, Notársky poriadok, v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov), ktorým sa zaviedlo rozčlenenie splátky, vyjadril (po prvýkrát) zámer zvýšiť informovanosť spotrebiteľa úpravou náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Konkrétne takým spôsobom, že spotrebiteľ musí byť informovaný v akých termínoch, resp. kedy, v akej výške a ako dlho je povinný plniť si svoje povinnosti splácať istinu, úroky a iné poplatky, vyplývajúce mu zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Preto nemožno preklenúť eurokonformným výkladom, že ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ len spresňuje, čo splátka zahŕňa. Zámer zákonodarcu vyplývajúci z dôvodovej správy k ZoSÚ je potom už nezmenený a podľa dôvodovej správy k zákonu č. 279/2017 Z. z. (ktorým sa od 1. mája 2018 novelizuje aj sporné ustanovenie ZoSÚ) zosúladienie je odôvodnené potrebou legislatívnej zmeny z dôvodu, že ZoSÚ ide nad rámec smernice.

24. Dve rôzne zákonné formulácie predmetnej obsahovej náležitosti zmluvy ZoSÚ (do 1. mája 2018 a po uvedenom dátume), nemôžu smerovať k jednému výkladu (porov. podnet Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR).

25. Súčasne s prvotnou vnútroštátnou úpravou predmetnej náležitosti zmluvy bol doplnený tiež odsek 2 § 566 Občianskeho zákonníka. Táto úprava určuje, v akom poradí je treba započítať čiastočné plnenie dlhu (pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie započíta najprv na istinu a až potom na úroky, pričom takéto poradie môže zmeniť len dlžník, nie veriteľ).

26. Ako je už vyššie uvedené spotrebiteľ ako dlžník by mal byť informovaný (mať vedomosť) požadovanou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere, aká časť splátky bude použitá na istinu, aká na úroky a ďalšie poplatky (príp. pravidlá tejto zmeny), aby sa mohol rozhodnúť či zmluvu uzavrie a aby veriteľ svojvoľne nepriraďoval plnenie spotrebiteľa i určoval aká časť sa použije na splácanie istiny, aká na splátky úrokov a poplatkov, prípadne podľa úpravy obchodného práva (§ 330 ods. 2 ObZ).

27. Uvedené nie je spôsobilá nahradiť vyžiadaná amortizačná tabuľka. Požiadavka rozčlenenia splátky mala legislatívne vyjadriť zámer vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, aby dostal dôležité informácie ešte pred podpisom zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorému sa tak umožnia porovnať produkty a pomôžu pri rozhodovaní o výbere produktov poskytovateľov spotrebiteľských úverov. Úplná znalosť vecí spotrebiteľa predpokladá poskytnutie informácií aj o nákladoch spojených s úverom, aby veriteľ svojvoľne a nekontrolovateľne nepriraďoval plnenie spotrebiteľa a výlučne sám určoval, aká časť sa použije na splátku istiny, aká na splátku úrokov a poplatkov (teda poznanie pravidiel, podľa ktorých veriteľ v tomto smere postupuje, pričom uvedené už odznelo v odbornom článku „Prečo rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Bíróovej nie je spôsobilý zmeniť doterajšiu rozhodovaciu prax všeobecných súdov“). Cieľom rozčlenenia splátok bolo informovanie spotrebiteľov o nákladovosti úveru, za účelom rozpoznania podmienok splácania úrokov a poplatkov, ako dôležité právo spotrebiteľa v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Preto eurokonformným výkladom nebolo možné prekenuť nutnosť legislatívnej zmeny, a to nielen vo vzťahu k jazykovému zneniu zákona, ale aj k jeho vyššie uvedenému účelu (predstavujúceho vyššiu ochranu spotrebiteľa, avšak nad rámec smernice). Smernica predpokladá na účely výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN) údaje o splátkach a to tak, aby transparentne bolo zrejmé, že tam nie sú uvedené tie poplatky, ktoré môžu byť v splátkach zahrnuté, ale do RPMN sa nezapočítavajú, podľa čl. 19 ods. 2 smernica; smernica taktiež výslovne predpokladá informovanie spotrebiteľov o špecifikácii splátok úrokov a poplatkov, podľa čl. 10 ods. 1 písm. j/, príloha II., 2 (porov. podnet Krajského súdu v Prešove na zaujatie Stanoviska občianskoprávneho kolégia NS SR).

28. Rozlišovanie splátky, v prípade ktorej sa uhrádza aj istina a úrok, má reálny a praktický význam. Zmluvná rovnováha v zmluve o spotrebiteľskom úvere mala byť naplnená len v prípade informovania veriteľa o podmienkach splácania rozčlenených častí splátky, prípadne o ich pomere alebo spôsobe zmeny, z hľadiska porovnávania produktov pri rozhodovaní spotrebiteľa o uzavretí zmluvy, ako i určení aká časť plnenia sa použije na splátku istiny a aká na splátku úrokov (O. z. preferuje dlžníka ako subjekt určujúci priraďovanie čiastočného plnenia vo vzťahu k povinnostiam platiť istinu, úroky a poplatky). ZoSÚ stanovuje spôsob výpočtu RPMN, označením príslušného vzorca, ako i dosadzovaných hodnôt, pričom pojem splátka v tomto smere ostáva zachovaný, vzhľadom na dohodnutú výšku splátky v zmluve. Smernica pritom predpokladá na účely výpočtu RPMN údaje o splátkach, a to tak, aby bolo zrejmé, že tam nie sú uvedené poplatky, ktoré sa do výpočtu nezahŕňajú. Rovnako tak predpokladá informovanie spotrebiteľov o špecifikácii splátok úrokov a poplatkov.

29. Zákonodarca vychádzal z odlišností pojmov rozčlenenie (rozpis) splátky a amortizácia úveru, vzhľadom na ich odlišný účel. Cieľom rozčlenenia splátok je informovanie spotrebiteľa o nákladovosti úveru, so zámerom rozpoznania podmienok splácania úrokov a poplatkov, v čase uzatvorenia úverovej zmluvy. Požiadavka poskytnúť spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ako i jej obsah (§ 9 ods. 3, 5 ZoSÚ) sa vzťahujú na dohodu o amortizácii istiny (amortizačná tabuľka má obsahovať rozpis každej splátky s uvedením amortizácie istiny, úrokov, dodatočných nákladov a iné). V prípade ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny, zmluva o spotrebiteľskom úvere vyžaduje naplnenie aj ďalšej obligatórnej zmluvnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. m/ ZoSÚ (súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny). Uvedené ustanovenie § 9 ods. 2 písm. m/, ako aj ustanovenie § 9 ods. 3, 5 ZoSÚ, sa týkajú amortizácie, avšak bez vylúčenia nutnosti oboznámenia spotrebiteľa s rozpisom jednotlivej splátky podľa § 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ. Pokiaľ by sa rozčlenenie splátok malo meniť, tak z hľadiska zrozumiteľnosti poznania nákladovosti úveru, spotrebiteľ má právo poznať podmienky takejto zmeny, pretože sa to týka schopnosti dlžníka posúdiť rozsah svojho záväzku. Argument poskytovateľov úverov o následku rozsiahlejšieho obsahu zmluvy, pri naplnení požiadavky rozčlenenia splátok, nebol náležitý, keďže v prípade zmeny pomeru rozčlenenia splátky postačovalo vyjadrenie mechanizmu zmeny, v súvislosti s jednotlivými časovými obdobiami, v priebehu splácania úveru.

30. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu na úplné zistenie skutkového stavu veci a dospel k správne právne záveru, keď považoval predmetný spotrebiteľský úver za bezúročný a bez poplatkov a v zostávajúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

31. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej ako vecne správne potvrdil.

32. Potvrdenie rozhodnutia súdu prvej inštancie sa týkalo aj rozhodnutia o povolení splátok žalovanej, na zaplatenie uloženého peňažného plnenia. Súd prvej inštancie prihliadal pri rozhodovaní na jednotlivé kritériá, uvádzané žalobkyňou v odvolaní, najmä na platobnú schopnosť žalovanej ako dlžníčky, jej osobné pomery, stratu výhody splátok v prípade nezaplatenia splátky, ako i na dôsledky povolenia splátok pre žalobkyňu. Žalovaná má príjem na základe dohody o vykonaní práce, vo výške 150 eur mesačne a stará sa o jedno maloleté dieťa. Býva v podnájme, za ktorý platí 330 eur mesačne. Povolenie mesačných splátok vo výške 25 eur mesačne, tak zodpovedalo nepriaznivým sociálnym pomerom žalovanej, jej nízkej platobnej schopnosti, pričom splátky boli povolené so sankciou straty výhody splátok, v prípade omeškania s plnením jednej splátky (teda s následkom zročnosti celého plnenia). Žalovaná svoje nepriaznivé pomery uviedla vo výpovedi na súdnom pojednávaní dňa 22. júna 2017, na ktoré bola predvolaná aj žalobkyňa. Svojej účasti na súdnom pojednávaní sa však vzdala a tvrdenia žalovanej o jej osobných a majetkových pomeroch nenamietala. Žalobkyňa tak tvrdenia žalovanej nepoprela, nevzniesla dôkazné návrhy za účelom preukázania skutočností relevantných pre rozhodnutie o povolení splátok. Súd prvej inštancie preto vecne správne rozhodol, na základe nesporných skutkových tvrdení žalovanej. Nejednalo sa v danom prípade o svojvoľné súdne rozhodnutie. V prípade určenia vyšších splátok na plnenie, by nepochybne bolo možné docieľiť splnenie dlhu skôr, v súlade s aplikačnou praxou, avšak takéto vyššie splátky by žalovaná schopná splácať nebola, čím by povolenie splácania dlhu splátkami stratilo opodstatnenie. Uloženie povinnosti žalovanej zaplatiť dlh jednorázovo, by bolo vzhľadom na jej nepriaznivé sociálne pomery neprímerane ťaživé, v porovnaní so žalobkyňou, ktorá je bankou a potrebu zohľadnenia sociálneho aspektu, prípadne iného relevantného dôvodu, neuviedla. Celková dĺžka doby splácania dlhu predstavovala približne obdobie piatich rokov, ktorá vo vzťahu k vyššie uvedeným individuálnym okolnostiam prípadu nebola neprímeraná.

33. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v časti o náhrade trov konania. Ak mala strana konania úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí (§ 255 ods. 2 CSP). Aby čiastočný úspech založil nárok na čiastočnú náhradu trov konania, musí to byť prevažujúci úspech, teda aby po porovnaní procesnej úspešnosti oboch sporových strán zostala ešte suma opodstatňujúca záver o prevažujúcom úspechu jednej zo strán sporu. V prejednávanej veci úspech žalobkyne predstavoval 79,50% (1.496,28 eur) a úspech žalovanej 20,50% (384,61 eur). Pomer úspechu a neúspechu oboch strán tak predstavoval 59% v prospech žalobkyne, ktorej v uvedenom rozsahu bola náhrada trov konania pred súdom prvej inštancie priznaná. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia.

34. Vzhľadom k tomu, že žalovaná bola úspešná v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 CSP, vznikol jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd preto rozhodol tak, že žalovaná má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

35. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.